

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
та навчальної роботи

А.М. Мартиненко
2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

(назва навчальної дисципліни)

підготовки **магістра**

(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності **053 ПСИХОЛОГІЯ**

(код і назва спеціальності)

Полтава
2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «**Психологія вищої школи**» для студентів спеціальності **053 Психологія**, другого (магістерського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «**Практична психологія**», 2024 року.

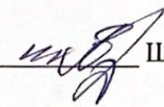
Розробник: Шевчук Вікторія Валентинівна, к.психол.н., доцент кафедри психології та педагогіки

Погоджено:

Гарант освітньої програми Шевчук В.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

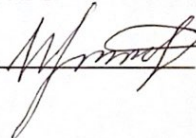
Протокол від «27» серпня 2024 року №1

Т.в.о. завідувача кафедри психології та педагогіки Шевчук В.В.

«27» серпня 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії Чернишов В.В.

«29» серпня 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма навчання
		денна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	обов'язкова
Загальна кількість годин – 120		
Модулів – 1	Спеціальність 053 Психологія	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		1-й
	Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>магістр</u>
1-й		
		Лекції
		20 год.
		Практичні, семінарські
		22 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		78 год.
		Індивідуальна робота:
		-
		Вид контролю: екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 42/78.

2. Мета навчальної дисципліни

2.1. Метою вивчення навчальної є: ознайомити студентів з теоретико-методологічними аспектами психології вищої школи; сприяти підготовці висококваліфікованих фахівців, які досконало володіють психологічними особливостями педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу у ЗВО для використання у майбутній викладацькій діяльності.

Упродовж опанування курсу студенти повинні набути таких **компетентностей**:

ІК Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК 9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни «Психологія вищої школи» є знання отримані в результаті навчання за попереднім рівнем вищої освіти.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими вміннями й навичками:

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР12. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР13. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й	Високий, що повністю забезпечує вимоги до знань,

			обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	С	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	Д	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	Е	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень і володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий.	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.

			Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання диф.залику	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/залику.	Незадовільний, здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни «Психології вищої школи» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

усне опитування та виконання практичних завдань;

стандартизовані письмові тести для здійснення поточного/проміжного контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу (здійснюється під час проведення практичних занять).

презентації результатів виконаних завдань;

модульна контрольна робота у вигляді стандартизованого письмового тестування (проводиться на останньому практичному занятті кожного змістового модуля) для здійснення підсумкового контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу;

екзамен.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психологія вищої школи: ресурси та проблематика

Тема 1. Предмет завдання та методи психології вищої школи

Виникнення психології вищої школи як нової галузі психологічних знань. Предмет і завдання психології вищої школи. Основні категорії психології вищої школи. Основні методи психології вищої школи. Значущість курсу «Психологія вищої школи» у системі підготовки науково-педагогічних працівників. Основні проблеми психології вищої освіти та шляхи їх вирішення. Передумови виникнення вищої освіти. Доуніверситетський та університетський етапи розвитку вищої освіти. Характеристика перших вишів на території Західної та Східної Європи. Сучасний етап розвитку вищої освіти в Україні.

Практичні заняття № 1**Практичні заняття № 2****Тема 2. Психологічна характеристика та особливості особистісного розвитку, професійного зростання студентства**

Особливості психічного, особистісного розвитку (психічні процеси, стани, властивості, структура особистості). Особливості юнацького віку, що є визначальними для когнітивного та психосоціального розвитку студента. Адаптація студента до навчання у вищій школі, психологічні умови її ефективності. Навчання у ЗВО як один із головних факторів соціалізації особистості студента. Особливості професіоналізації особистості студента.

Практичні заняття № 3**Практичні заняття № 4****Тема 3. Психологічний аналіз учіння та виховання студентів: розвиток творчих компетентностей**

Психологічний аналіз особливостей учіння та виховання студентів. Зміст поняття творчості як умови самореалізації особистості в освітньому процесі вищої школи. Зміст професійної компетентності майбутнього фахівця. Характеристика творчої компетентності як найвищого рівня розвитку професійної компетентності особистості. Зміст та структура розвитку творчих компетентностей студентів. Методи стимулювання творчої активності: індивідуальні та групові.

Практичні заняття № 5**Тема 4. Психологічні особливості студентської групи**

Зміст поняття студентської групи та її структури. Рівні розвитку студентської академічної групи. Соціально-психологічні фактори, що впливають на функціонування групи. Особливості прояву лідерства у студентській групі. Згуртованість як показник розвитку студентської групи. Роль куратора у становленні та розвитку студентської групи.

Практичні заняття № 6**Тема 5. Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи**

Структура особистості та її розвиток. Педагогічний професіоналізм діяльності викладача. Психологічна компетентність. Педагогічна творчість та педагогічна майстерність. Професіоналізм викладача ЗВО. Типологія викладачів

Практичні заняття № 7**Тема 6. Психологія педагогічної взаємодії викладачів і студентів**

Характеристика педагогічного спілкування як форми педагогічної взаємодії. Психологічний аналіз педагогічної взаємодії викладача і студентів. Характеристика педагогічних позицій викладачів зі студентами. Протиріччя педагогічної взаємодії і бар'єрів в педагогічному спілкуванні, їхні причини та шляхи регулювання. Діалогічне спілкування як умова ефективної педагогічної взаємодії викладача зі студентами.

Практичні заняття № 8**Тема 7. Психологічні особливості управління освітнім процесом у ЗВО**

Психологічні аспекти управління навчально-професійною діяльністю студентів. Причини неуспішності студентів і шляхи їх усунення. Шляхи реалізації виховних функцій у вищій школі. Особливості педагогічної комунікативної взаємодії педагога і студентів та засобів її регулювання. Професіонально значущі психологічні якості особистості викладача ЗВО. Творчий характер діяльності викладача. Професіограма викладача вищої школи.

Практичні заняття № 9

Тема 8. Психологія професійного стресу та синдрому «професійного вигорання» учасників освітнього процесу ЗВО

Психологічні проблеми взаємин викладачів і студентів. Оптимізація взаємин викладачів і студентів як чинник становлення особистості майбутнього фахівця. Психологічні бар'єри педагогічної взаємодії. Педагогічний конфлікт: структура, сфера, динаміка. Конфлікт у взаємодії «викладач-студенти». Поведінка викладача вищої школи у конфліктній ситуації. Прояви особистості в конфліктній ситуації. Методи вирішення конфліктів. Зміст основних чинників, що впливають на здоров'я особистості в умовах вишу. Зміст патогенного та саногенного мислення. Поняття і основні вияви професійного стресу та синдрому «професійного вигорання» учасників освітнього процесу ЗВО.

Практичні заняття № 10

Практичні заняття № 11

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Психологія вищої школи: ресурси та проблематика						
Тема 1. Предмет завдання та методи психології вищої школи	6	2	4			10
Тема 2. Психологічна характеристика та особливості особистісного розвитку, професійного зростання студентства	8	4	4			10
Тема 3. Психологічний аналіз учіння та виховання студентів: розвиток творчих компетентностей	4	2	2			10
Тема 4. Психологічні особливості студентської групи	4	2	2			10
Тема 5. Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи	4	2	2			10
Тема 6. Психологія педагогічної взаємодії викладачів і студентів	4	2	2			10
Тема 7. Психологічні особливості управління освітнім процесом у ЗВО	4	2	2			10
Тема 8. Психологія професійного стресу та синдрому «професійного вигорання» учасників освітнього процесу ЗВО	8	4	4			8
Разом за змістовим модулем 1	42	20	22			
<i>Усього годин</i>	120	20	22			78

9. Перелік питань для семінарських занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
	Практичні заняття не передбачені*	

10. Перелік питань для практичних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
1-2	1. Предмет і завдання психології вищої школи. 2. Основні методи психології вищої школи. 3. Методологія та принципи психологічного дослідження. 4. Основні проблеми психології вищої освіти та шляхи їх вирішення.	4
3-4	1. Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності або ранньої дорослості. 2. Розвиток студента. 3. Суперечливості та кризи. 4. Соціалізації особистості студента як фахівця. 5. Адаптація студента до навчання у вищій школі. 6. Типологічні особливості сучасних студентів.	4
5	1. Навчально-професійна діяльність студента. 2. Професіоналізація особистості студента. 3. Фахова компетентність як показник психологічної готовності студента до професійної діяльності. 4. Роль самовиховання у професійному зростанні студента.	2
6	1. Психологічні особливості студентської групи. 2. Розвиток студентської групи. 3. Міжособистісні стосунки у групі. 4. Проблема лідерства та керівництва у групі.	2
7	1. Структура особистості та її розвиток. 2. Педагогічний професіоналізм діяльності викладача. Психологічна компетентність. 3. Педагогічна творчість та педагогічна майстерність. Професіоналізм викладача ЗВО. 4. Типологія викладачів.	2
8	1. Характеристика педагогічного спілкування як форми педагогічної взаємодії. 2. Психологічний аналіз педагогічної взаємодії викладача і студентів. 3. Характеристика педагогічних позицій викладачів зі студентами.	2
9	1. Особливості управління освітнім процесом у ЗВО 2. Види та функції педагогічного управління. 3. Психологічний аналіз процесу управління у вищій школі.	2
10-11	1. Поняття і основні вияви професійного стресу та синдрому «професійного вигорання» учасників освітнього процесу ЗВО. 2. Зміст патогенного та саногенного мислення. 3. Методи профілактики та подолання професійного вигорання учасників освітнього процесу.	4
	Усього	22

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
	Лабораторні заняття не передбачені*	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної у вигляді тестування;
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
1	Передумови виникнення вищої освіти.	10
2	Психологічні проблеми взаємин викладачів і студентів.	10
3	Зміст основних чинників, що впливають на здоров'я особистості в умовах вишу.	10
4	Педагогічний конфлікт: структура, сфера, динаміка.	10
5	Психологічні бар'єри педагогічної взаємодії.	10
6	Поведінка викладача вищої школи у конфліктній ситуації.	10
7	Прояви особистості в конфліктній ситуації.	10
8	Методи вирішення конфліктів.	8
	Разом	78

13. Індивідуальне завдання

Не передбачено планом, але за бажанням студентів можливо написання рефератів, яке оцінюється до 5 балів).

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання:

Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій; групового вирішення проблемних задач); частково-пошуковий (евристичних запитань); дослідницький (есе, наукові доповіді).

Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (бесіда, пояснення); ілюстративно-демонстраційні (ілюстрування, демонстрування); прикладні (практичні завдання); інтерактивні (мозковий штурм).

Методи за формою організації навчання: лекції (проблемна лекція); практичні заняття; самостійна робота студентів (позааудиторна, науково-дослідна робота студентів); виробничі практики.

Методи оцінювання: усний контроль (усний індивідуальний, усний фронтальний) письмовий контроль (письмовий фронтальний); тестовий контроль; метод самоконтролю.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті. Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання, тестування, самостійна та індивідуальна робота								Семестровий екзамен	Сума
<i>Змістовий модуль I</i>								Індивідуальні завдання	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	100
5	5	5	5	5	5	5	15		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно

0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--------	---

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них :

при семестровому контролі у вигляді екзамену на поточний контроль може бути відведено від 50 до 100 балів (для допуску до диференційованого заліку необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів.

Присутність на лекціях і практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка»

17. Методичне забезпечення

1. **Шевчук В.В.** Методичні рекомендації для практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «**Психологія вищої школи**» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності **053 «Психологія»** Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 р. 54 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Виноградова В.Є., Юрченко В.І. В48 Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 296 с.
2. Кулик І.В. Психологія вищої школи : методичні рекомендації. ІваноФранківськ : НАІР, 2021. 63 с.
3. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
4. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. / за ред. проф. І. В. Зайченка. Київ : Вид-во Ліра-К, 2017. 484 с.
5. Педагогіка та психологія вищої школи: навч.-метод. посібник для самостійної роботи студентів/ Автор-упорядник В.І. Староста. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2021. 68 с.
6. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи : підручник. К. : Каравела, 2008. 352 с.
7. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи : Практикум. К. : Каравела, 2008. 336 с.
8. Психологія вищої школи : підручник / О. І. Власова, В. А. Семиченко, С. Ю. Пащенко, Я. Г. Невідома / за ред. О. І. Власової. К. : ВПЦ «Київський університет», 2015. 405 с.

9. Психологія вищої школи : навчальний посібник / С. Грабовська, Н. Гребінь, О. Проць, І. Петровська, О. Рибак. За заг. Ред. С. Грпбовської. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 450с.
10. Туркот Т.І. Психологія і педагогіка вищої школи. К. : Гельветика, 2018. 516 с.

Допоміжна

1. Антонівська М. О. Глобальні тенденції і виклики розвитку вищої освіти: наслідки для України. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти / М. О. Антонівська, Н. І. Сарновська. 2021. (7). С. 213-224.
2. Барановська Л. В., Барановський М.М. Концептуальний аспект навчання дорослих у системі вищої освіти України. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія.* 2014. Вип. 5(1). С. 14-19.
3. Бутенко Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні: підручник. Київ: КНЕУ, 2004. 383 с.
4. Власова О.І., Шевчук В.В. Теоретичні аспекти дослідження особливостей соціальної активності студентської молоді. *Прояви резилієнтності на різних рівнях системи: сім'я, освіта, суспільство під час війни* : зб. наук. матеріалів II Міжнар. наук.–практ. конф., (23–24 травня 2024 р.). Полтава : Нац. ун–т ім. Юрія Кондратюка, 2024. С. 41–44.
5. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : навч. Посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 256 с.
6. Дмитрук Л. Проблема адаптації українських та іноземних студентів-першокурсників до навчального процесу. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету.* 2019. (2). С. 32-38.
7. Мухіна Г. В. Педагогіка та психологія вищої школи : навчально-методичний посібник. Київ : ВД «Дакор», 2020. 178 с
8. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. / за ред. проф. І. В. Зайченка. Київ : Вид-во Ліра-К, 2017. 484 с.
9. Шевчук В.В. Психофізіологічні особливості мнестичної діяльності студентів. *Development of science in the conditions of deepening European integration processes : abstracts of XXVIII Int. sci. and pract. conf., Rome, Italy (July 15-17, 2024).* – Rome : Europ. Conf., 2024. – P. 154–157.
10. Шевчук В.В. Показники регуляторного компоненту професійного розвитку викладачів з різним рівнем інформаційно-цифрової компетентності. *Забезпечення якості вищої освіти* : матеріали VI Всеукр. наук.-метод. конф. (10-12 квіт. 2024 р.). Одеса : ОНТУ, 2024. С. 381-386.
11. Шевчук В.В. Наукові підходи до розуміння психологічної компетентності. *Modern problems of the environment, youth and the new generation : abstracts of XVII Int. sci. and pract. conf., April 29 – May 01, 2024, Zagreb, Croatia.* Zagreb : European Conf., 2024. P. 317-321.
12. Шевчук В.В. Дослідження рівня сформованості саморегуляції студентів-психологів. *Світ наукових досліджень* : зб. наук. публ. Тернопіль : Шпак В.Б., 2024. Вип. 27 : матеріали Міжнар. мультидисц. наук. інтернет-конф. (м. Тернопіль, Україна, м. Ополь, Польща, 22-23 лют. 2024 р.). С. 102-106.
13. Шевчук В.В. Еволюція наукових поглядів на поняття «психологічне благополуччя». *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* Серія: Психологія. 2024. № 2. С. 71–76.
14. Khomenko Y.H., Shevchuk V.V., Sedykh K.V. Study of the psychological well-being of academic staff under martial law. *The importance of pedagogy and psychology in the modern world* : Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. P. 254–275.
15. Shevchuk Victoria, Bohomaz Oksana, Koreneva Inna, Lihus Valentyn, Yanina Kambalova. Sobre o desenvolvimento do potencial educacional e científico no século XXI: desafios tecnológicos. *Conhecimento & Diversidade.* 2023. Vol. 15, iss. 38. P. 479-495.

16. Shevchuk Victoria, Borzenko Oleksandra, Iryna Tamozhska, Varhata Oksana, Hetmanenko Liudmyla. The Influence of Information Technologies on Modern Teaching Methods. *International Journal of Religion*. 2024. Vol. 5, № 10. P. 403-411.
17. Shevchuk Victoria, Vlasova Olena, Zaika Vitalii, Morgun Volodymyr, Kaliuzhna Yuliia. On the role of psychological and pedagogical support to improve the life quality of persons with disabilities in higher education institutions. *Conhecimento & Diversidade*. 2024. Vol. 16, no. 42. P. 564–581.

19. Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу на платформі Moodle:
<https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=3881>